

Anonimizirana različica

Prevod

C-397/23 – 1

Zadeva C-397/23

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

29. junij 2023

Predložitveno sodišče:

Sozialgericht Detmold (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

22. junij 2023

Tožeča stranka:

FL

Tožena stranka:

Jobcenter Arbeitplus Bielefeld

Sozialgericht Detmold (socialno sodišče v Detmoldu, Nemčija)

[...] (ni prevedeno)

Sklep

V sporu

FL, [...] (ni prevedeno) Bielefeld

tožeča stranka

[...] (ni prevedeno)

p r o t i

Jobcenter Arbeitplus Bielefeld [...] (ni prevedeno)

tožena stranka

Stadt Bielefeld Amt für soziale Leistungen -Sozialamt- [...] (ni prevedeno)

intervenient

je 35. senat Sozialgericht Detmold (socialno sodišče v Detmoldu) 22. junija 2023 [...] (ni prevedeno) sklenil:

I. Postopek se prekine.

II. Sodišču Evropske unije se v skladu s členom 267, prvi in drugi odstavek, Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) predloži to vprašanje za predhodno odločanje:

Ali je treba pravo Unije razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero je treba dovoljenje za prebivanje v okviru varstva in vzgoje otroka izdati le enemu od staršev, ki je tujec, neporočenega mladoletnega otroka, ki je državljan, če ima ta običajno prebivališče na nacionalnem ozemlju, zaradi česar državljani Unije iz države članice nimajo take pravice do izdaje dovoljenja za prebivanje za izvrševanje varstva in vzgoje mladoletnega državljana Unije, ki ima državljanstvo države članice, ki ni država te nacionalne ureditve?

Obrazložitev:

[...] (ni prevedeno)

A. Predmet in dejansko stanje postopka v glavni stvari

I. Predmet postopka v glavni stvari

Zadevni stranki se ne strinjata glede tega, ali je tožeča stranka upravičena do socialnih prejemkov oziroma dajatev na podlagi Zweites Buch Sozialgesetzbuch (druga knjiga zakonika o socialni varnosti, v nadaljevanju: SGB II) ali Zwölftes Buch Sozialgesetzbuch (dvanajsta knjiga zakonika o socialni varnosti, v nadaljevanju: SGB XII) za obdobje od 30. maja 2020 do 28. februarja 2021. Za to je v skladu z nacionalnimi določbami člena 7(1), drugi stavek, točka 2(b), SGB II in člena 23(3), prvi stavek, točka 2, SGB XII v upoštevni različici nujno, da ima pravico do prebivanja, ki ne izhaja izključno iz namena iskanja zaposlitve.

II. Dejansko stanje v postopku v glavni stvari

Tožeča stranka, rojena 21. maja 1979, je poljski državljan. V Zvezno republiko Nemčijo je vstopila 30. maja 2020 iz Nizozemske skupaj z zunajzakonsko partnerko [...] (ni prevedeno). Ta je pred tem 30. avgusta 2015 iz Poljske vstopila v Nemčijo in je zgolj kratek čas – zaradi spora z možem, ki je umrl 25. marca 2020, bivala pri prijateljici na Nizozemskem. [Partnerka tožeče stranke] je prav

tako poljska državljanka. Dne 27. novembra 2020 se jima je v Bielefeldu rodil skupni nezakonski sin [...] (ni prevedeno). Tudi on ima poljsko državljanstvo.

Tožeča stranka ter [njena partnerka in njun skupni sin] so pri toženi stranki zaprosili za dajatve na podlagi SGB II. Tožena stranka je z odločbama z dne 3. decembra 2020 in 21. decembra 2020 [partnerki] odobrila dajatve na podlagi SGB II za obdobje od vstopa v državo dne 30. maja 2020. [Sinu] je odobrila dajatve za obdobje od rojstva dne 27. novembra 2020. [...] (ni prevedeno) Tožena stranka je z odločbo o zavrnitvi z dne 21. aprila 2021 zavrnila zahtevek tožeče stranke za sporno obdobje od 30. maja 2020 do 28. februarja 2021. V obrazložitvi je navedla, da tožeča stranka ni upravičena do dajatev na podlagi SGB II, ker ima pravico do prebivanja zgolj zaradi iskanja zaposlitve. Razen pravice do prebivanja zaradi iskanja zaposlitve naj ne bi imel nobene druge pravice do prebivanja, zaradi katere bi bil upravičen do dajatev na podlagi SGB II. [...] (ni prevedeno) [podrobnejša opredelitev, glej naslednji odstavek]

Tožeča stranka je zoper to odločbo o zavrnitvi v predpisanem roku vložila pritožbo. Tožena stranka je z odločbo, ki jo je glede pritožbe izdala 19. julija 2021, zadevno pritožbo zavrnila kot neutemeljeno. V obrazložitvi je ponovno navedla, da pravica do prebivanja ne izhaja iz člena 28(1), prvi stavek, točka 3, AufenthG [Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet, zakon o prebivanju, poklicni dejavnosti in vključevanju tujcev na zveznem ozemlju]. [Partnerka] naj bi v Zvezni republiki Nemčiji bivala že več kot pet let in naj bi imela pravico do stalnega prebivanja. Tožeča stranka naj bi v Zvezno republiko Nemčijo prvič vstopila 30. maja 2020. [...] (ni prevedeno) [V skladu z nacionalnim pravom naj tožeča stranka ne bi imela pravice do prebivanja kot družinski član ali bližnja oseba svoje partnerke]. Poleg tega naj pravica do prebivanja ne bi izhajala niti iz člena 11(14), prvi stavek, FreizügG/EU [Gesetz über die allgemeine Freizügigkeit von Unionsbürgern, zakon o prostem gibanju državljanov Unije, ki se v navedeni določbi sklicuje na zakon o prebivanju] v povezavi s členom 28(1), prvi stavek, točka 3, AufenthG, ker naj bi se pravica nanašala le na mladoletne nemške državljane, sin tožeče stranke pa naj bi imel le poljsko državljanstvo. Prav tako naj pravica do prebivanja ne bi izhajala iz sodbe Sodišča Evropske unije C-181/19 in Uredbe (EU) št. 492/2011, ker sin tožeče stranke naj ne bi bil šoloobvezen. Člena 28 AufenthG naj v skladu z evropskim pravom, in sicer členom 4 Uredbe (ES) št. 883/2004, ne bi bilo treba razlagati tako, da mora imeti pravico do prebivanja tudi neporočen oče državljan Unije, ki ni šoloobvezen. Pravica do prostega gibanja in prebivanja partnerke naj dejansko ne bi bila onemogočena, ker neporočeni oče ni upravičen do socialnih dajatev na podlagi SGB II.

Tožeča stranka je 12. avgusta 2021 zoper navedeno odločbo vložila tožbo.

V okviru tožbenega postopka v bistvu trdi, da pravica do prebivanja izhaja iz člena 28(1), prvi stavek, točka 3, AufenthG v povezavi s členom 6 Grundgesetz (ustava, v nadaljevanju: GG) in členom 8 Evropske konvencije o človekovih pravicah (v nadaljevanju: EKČP). Omejitev pravice do združitve družine zaradi

varstva in vzgoje otroka na „Nemce“ naj bi bila v nasprotju s pravom Unije ter naj bi pomenila neupravičeno diskriminacijo in omejitev prostega gibanja oseb. Iz člena 11(14), prvi stavek, FreizügG/EU v povezavi s členom 28(1), prvi stavek, točka 3, AufenthG v povezavi s členom 6 GG in členom 8 EKČP naj bi izhajala pravica do enakega obravnavanja.

Tožena stranka in intervenient v okviru tožbenega postopka trdita, da pravica do prebivanja ne more izhajati iz navedene določbe člena 28(1), prvi stavek, točka 3, AufenthG, ker naj bi se ta glede na besedilo uporabljala le za „Nemce“ in ne za „državljanke Unije“. Za nacionalno pravo na področju priseljevanja in prebivanja naj bi bilo značilno, da razlikuje med „Nemci“ in „tujci“. Zadevna določba naj ne bi bila v nasprotju s pravom Unije. Postavljeno vprašanje, ali zavrnitev izdaje dovoljenja za prebivanje državljanu Unije, ki ima pravico do varstva in vzgoje mladoletnega otroka, upravičenega do prostega gibanja, ki ima državljanstvo države članice in prebiva na zveznem ozemlju, pomeni diskriminacijo, naj bi bilo predmet razprave v sodni praksi višjih sodišč. Zaradi neusklajene sodne prakse višjih sodišč in neobstoja odločbe najvišjega sodišča naj ne bi bilo nobene možnosti za spremembo prejšnje odločbe in delno priznanje.

III. Nacionalni pravni okvir

Upoštevne določbe nacionalnega prava določajo:

Člen 28 AufenthG v različici zakona z dne 27. julija 2015 (BGBl. I, str. 1386)

(1) ¹Dovoljenje za prebivanje je treba izdati tujemu:

1. zakoncu nemškega državljana;
2. mladoletnemu neporočenemu otroku nemškega državljana;
3. staršu mladoletnega neporočenega nemškega državljana za izvajanje roditeljske pravice,

če nemški državljan običajno prebiva na zveznem ozemlju. [...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [podrobna ureditev]

Člen 11 FreizügG/EU v različici zakona z dne 24. novembra 2020 (BGBl. I, str. 2416); kakor je bil spremenjen s členom 1 zakona z dne 12. novembra 2020

[...]

(14) ¹Zakon o prebivanju se uporablja tudi, če podeljuje ugodnejši pravni status od tistega, ki je določen s tem zakonom. [...] (ni prevedeno)

Člen 7 SGB II v različici zakona z dne 30. novembra 2019, ki je veljala do 31. decembra 2020 (BGBl. I, str. 1948)

(1) ¹Dajatve, predvidene v tej knjigi, se dodelijo osebam, ki:

1. so dopolnile 15 let in še niso dosegle starostne meje iz člena 7a;
2. so zmožne za delo;
3. so pomoči potrebne in
4. običajno prebivajo v Zvezni republiki Nemčiji (upravičenci, ki so zmožni za delo).

²Izvezeti so:

1. tujke in tujci, ki niso zaposlene osebe ali samozaposlene osebe v Zvezni republiki Nemčiji in ki nimajo pravice do prostega gibanja na podlagi člena 2(3) Freizügigkeitsgesetz/EU (zakon o prostem gibanju državljanov Unije), ter njihovi družinski člani v prvih treh mesecih njihovega prebivanja;
2. tujke in tujci,
  - (a) ki nimajo pravice do prebivanja;
  - (b) katerih pravica do prebivanja izhaja izključno iz namena iskanja zaposlitve ali
  - (c) ki pravico do prebivanja – samostojno ali vzporedno s pravico do prebivanja na podlagi točke (b) – izpeljujejo iz člena 10 Uredbe (EU) št. 492/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o prostem gibanju delavcev v Uniji (UL L 141, 27.5.2011, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2016/589 (UL L 107, 22.4.2016, str. 1);

in njihovi družinski člani;

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) ⁴Ne glede na drugi stavek, točka 2, so tujke in tujci ter njihovi družinski člani upravičeni do dajatev na podlagi te knjige, če na zveznem ozemlju običajno prebivajo vsaj pet let; [...] (ni prevedeno)

[...]

Člen 7 SGB II v različici zakona z dne 9. decembra 2020, ki velja od 1. januarja 2021 (BGBl. I, str. 2855)

Upravičenci do dajatev

(1) [...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [ustreza različici, ki je veljala do 31. decembra 2020]

²Izvzeti so:

1. tujke in tujci, ki niso zaposlene osebe ali samozaposlene osebe v Zvezni republiki Nemčiji in ki nimajo pravice do prostega gibanja na podlagi člena 2(3) Freizügigkeitsgesetz/EU (zakon o prostem gibanju državljanov Unije), ter njihovi družinski člani v prvih treh mesecih njihovega prebivanja;

2. tujke in tujci,

(a) ki nimajo pravice do prebivanja ali

(b) katerih pravica do prebivanja izhaja izključno iz namena iskanja zaposlitve;

in njihovi družinski člani;

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [ustreza različici, ki je veljala do 31. decembra 2020]

[...]

Člen 23 SGB XII v različici zakona z dne 22. decembra 2016, ki je veljala do 31. decembra 2020 (BGBl. I, str. 3155)

(1) ¹tujcem, ki dejansko prebivajo na nacionalnem ozemlju, se v skladu s to knjigo zagotovi pomoč za kritje preživitvenih stroškov, pomoč v primeru bolezni, pomoč pri nosečnosti in materinstvu in pomoč za nego. ²To ne vpliva na določbe četrtega poglavja. ³V ostalem je mogoče socialno pomoč dodeliti, kadar je to utemeljeno v posameznem primeru. ⁴Omejitve iz prvega stavka se ne uporabljajo za tujce, ki imajo dovoljenje za naselitev ali dovoljenje za prebivanje za določen čas in predvidoma trajno prebivajo na zveznem ozemlju. ⁵To ne vpliva na določbe, na podlagi katerih je treba ali bi bilo treba izplačati druge dajatve socialne pomoči razen tistih iz prvega stavka.

(2) [...] (ni prevedeno)

(3) ¹Tujci in njihovi družinski člani niso upravičeni do dajatev v skladu z odstavkom 1 ali četrtem poglavjem, če:

1. v prvih treh mesecih prebivanja nimajo statusa zaposlene osebe ali samozaposlene osebe niti pravice do prostega gibanja na podlagi člena 2(3) Freizügigkeitsgesetz/EU (zakon o prostem gibanju državljanov Unije);

2. nimajo pravice do prebivanja ali če njihova pravica do prebivanja izhaja izključno iz namena iskanja zaposlitve;

3. pravico do prebivanja – samostojno ali vzporedno s pravico do prebivanja na podlagi točke 2 – izpeljujejo iz člena 10 Uredbe (EU) št. 492/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o prostem gibanju delavcev v Uniji (UL L 141, 27.5.2011, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2016/589 (UL L 107, 22.4.2016, str. 1); ali

4. so vstopili v državo, da bi prejeli socialno pomoč.

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [pomoči, časovno omejene do zapustitve države, praviloma za največ en mesec]

⁷Ne glede na prvi stavek, točki 2 in 3, so tujci in njihovi družinski člani upravičeni do dajatev iz odstavka 1, prvi in drugi stavek, če na zveznem ozemlju prebivajo vsaj pet let brez večjih prekinitiv; [...] (ni prevedeno)

[...]

Člen 23 SGB XII v različici zakona z dne 9. decembra 2020, ki velja od 1. januarja 2021 (BGBl. I, str. 2855)

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [ustreza različici, ki je veljala do 31. decembra 2020]

(3) ¹Tujci in njihovi družinski člani niso upravičeni do dajatev v skladu z odstavkom 1 ali četrtem poglavjem, če:

1. v prvih treh mesecih prebivanja nimajo statusa zaposlene osebe ali samozaposlene osebe niti pravice do prostega gibanja na podlagi člena 2(3) Freizügigkeitsgesetz/EU (zakon o prostem gibanju državljanov Unije);

2. nimajo pravice do prebivanja ali če njihova pravica do prebivanja izhaja izključno iz namena iskanja zaposlitve; ali

3. so vstopili v državo, da bi prejeli socialno pomoč.

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [pomoči, časovno omejene do zapustitve države, praviloma za največ en mesec] ⁷Ne glede na prvi stavek, točka 2, so tujci in njihovi družinski člani upravičeni do dajatev iz odstavka 1, prvi in drugi stavek, če na zveznem ozemlju prebivajo vsaj pet let brez večjih prekinitiv; [...] (ni prevedeno)

[...]

Člen 8 EKČP [...] (ni prevedeno)

(1) Vsakdo ima pravico do spoštovanja svojega zasebnega in družinskega življenja [...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

Člen 6 GG [...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [zaščita zakonske zveze in družine, enaki pogoji za zakonske in nezakonske otroke]

B. Predložitev in upoštevnost vprašanja za predhodno odločanje za odločitev v sporu

Senat kot socialno sodišče prve stopnje sicer ni dolžan začeti postopka predhodnega odločanja, saj je zoper odločbe socialnih sodišč mogoče vložiti pravno sredstvo pri Landessozialgericht (višje sodišče za spore s področja socialnega varstva) in Bundessozialgericht (zvezno sodišče za spore s področja socialnega varstva). Vendar senat meni, da je treba za pospešitev postopka in pojasnitev pravnega vprašanja, na katerega je bilo v sodni praksi Landessozialgerichte (višja sodišča za spore s področja socialnega varstva) odgovorjeno različno, postopek predložiti že v okviru postopka na prvi stopnji, da bi bilo mogoče v skladu s pravom Unije pojasniti, ali je taka nacionalna določba v nasprotju s členom 18 PDEU, členom 20, členom 21(2) in členom 33(1) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina), Uredbo (ES) št. 987/2009, Direktivo 2004/38/ES ali drugimi določbami prava Unije, ki bi jih upoštevalo Sodišče.

Senat poudarja, da se razlaga tega pravnega vprašanja v sodni praksi nacionalnih višjih sodišč precej razlikuje. [...] (ni prevedeno) [sklicevanja na sodno prakso socialnih sodišč, ki priznava oziroma zavrača obstoj prepovedane diskriminacije v smislu člena 18 PDEU, glej sklicevanja v sklepu Bundesverfassungsgericht (zvezno ustavno sodišče)] Tudi Bundesverfassungsgericht (zvezno ustavno sodišče, v nadaljevanju: BVerfG) navaja, da je v sodni praksi Landessozialgerichte (višja sodišča za spore s področja socialnega varstva) in literaturi sporno, ali lahko ima na podlagi člena 11(1), enajsti stavek, FreizügG/EU v različici, ki je veljala do 23. novembra 2020 (od 24. novembra 2020: člen 11(14), prvi stavek, FreizügG/EU), v povezavi s členom 28(1), prvi stavek, točka 3, AufenthG in členom 18(1) PDEU pravico do prebivanja starš, ki ima pravico do varstva in vzgoje mladoletnega državljana Unije, ki je upravičen do prostega gibanja, zaradi spremstva drugega starša na podlagi člena 3(1), prvi stavek, FreizügG/EU (BVerfG, sklep z dne 4. oktobra 2019 – 1 BvR 1710/18, [https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Downloads/DE/2019/10/rk20191004_1bvr171018.html] 2019, 27335, točka 12).

I. Pravni okvir prava Unije

Po mnenju senata so v obravnavanem sporu upoštevne te določbe prava Unije: člen 18 PDEU, člen 20, člen 21(2), člen 33(1) Listine, Uredba (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti in Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic. Če Sodišče meni, da so prizadete nadaljnje določbe prava Unije, morajo biti tudi te predmet predloga za sprejetje predhodne odločbe.

II. Upoštevnost razlage prava Evropske unije za odločitev v postopku v glavni stvari

Vprašanje za predhodno odločanje je upoštevno za rešitev spora. Če bi bil odgovor na vprašanje pritrdilen, bi bila tožeča stranka [...] (ni prevedeno) načeloma upravičena do dajatev vsaj za obdobje po rojstvu skupnega sina dne 27. novembra 2020. Iz člena 28(1), prvi stavek, točka 3, AufenthG bi izhajala materialna pravica do prebivanja, ki pomeni pravico do prebivanja v smislu člena 7(1), drugi stavek, točka 2(b), SGB II in člena 23(3), prvi stavek, točka 2, SGB XII, ki ne izhaja le iz namena iskanja zaposlitve. Tožba bi bila tako v postopku na prvi stopnji ob upoštevanju dejanskega stanja in spora delno uspešna. Če je odgovor nikalen, bi bilo treba tožbo glede na dejansko stanje in spor zavrniti. V sporu je podana tudi povezava s pravom Unije, ki je nujna za predlog za sprejetje predhodne odločbe, saj gre za pogoje za pridobitev socialnih dajatev državljana Unije, ki po priselitvi v Zvezno republiko Nemčijo zahteva izenačitev z domačimi državljani glede izvajanja varstva in vzgoje otroka in se sklicuje na nezdržljivost nacionalne ureditve s pravom Unije.

Pouk o pravnih sredstvih:

[...] (ni prevedeno)